

Институт за истраживање српских страдања у XX веку

МАСОВНИ ЗЛОЧИНИ ЈУЛА 1992.

Приредила: Драгана Гавриловић

2. ЈУЛ 1992.

Рожань, село (Срба 379, муслимана 14) са убедљивом српском већином у Општини Зворник, али опкољено и од самог почетка рата у сталној блокади околних муслиманских села кроз која, због сталних претњи да ће бити убијени, Срби сељани Рожња нису ни могли ни смели да изађу из села. Село је коначно нападнуто, опљачкано и спаљено **2. јула 1992.** Напад су организовали и извршили наоружани муслимани, регрутовани на територији зворничке и суседних општина, припадници Армије БиХ. Приликом напада, и поред жестоког отпора бранилаца, убијено је и рањено више лица, а сви мештани српске националности избегли су или протерани из својих домова. Њихова имовина, покућство, бела техника, резерве хране, стока, укратко, све што су деценијама стицали, отели су и у своја села пренели припадници Армије БиХ и њихови пријатељи и рођаци који су учествовали у нападу. Имовина која се није могла однети, стамбене зграде и привредни објекти, спаљени су и разорени.

Жртве: 1) Митар Остојић, 1972; 2) Богосав (Стево) Илић, 1968; 3) Станко (Илија) Остојић, 1975; 4) Горан Остојић, 1962; 5) Недељка (Спасоје) Остојић, 1931.

5. ЈУЛ 1992.

Загони, велико село са убедљивом српском већином (муслимана 103, Срба 480) у Општини Братунац, било је у кратком временском раздобљу 1992. жртва два веома жестока муслиманска напада. Први напад на српски део овог села извршен је **5. јула 1992.** око 15 часова док су мештани обављали своје редовне пољопривредне и кућне послове. У овој акцији против Срба мештана Загона у неочекивано великом броју учествовале су комшије, муслимани Загона, као и суседног села Поточари, а њима су се придружили и муслимана из околних села са подручја Братунца и Сребренице, од првог дана сврстани у оружане формације Армије БиХ и полицијске јединице БиХ. У овом

**Масовни злочини муслиманских и хрватских снага над Србима,
1992 – 1995.**

изненадном и ничим изазваном нападу на суров начин убијен и масакриран велики број цивилних лица српске националности. Све српске куће које су муслимани освојили и запосели у једном делу села до темеља су опљачкане, попаљене и разорене.

Жртве: 1) Милошевић (Милован) Љубица, 1939; 2) Милошевић (Јован) Милош, 1932; 3) Милошевић (Илија) Рада, 1968; 4) Танасијевић (Благоје) Чедомир, 1942; 5) Гвозденовић (Сретен) Рајко, 1927; 6) Гвозденовић (Миладин) Драгољуб, 1954; 7) Гвозденовић (Милорад) Благоје, 1944; 8) Гвозденовић (Радоје) Рада, 1973; 9) Димитрић (Милорад) Милева, 1912; 10) Димитрић (Митар) Мирко, 1974; 11) Јашински (Стеван) Матија, 1940; 12) Маловић (Илија) Миодраг, 1943; 13) Михајловић (Јефто) Михајло, 1951; 14) Пауновић (Периша) Душанка, 1954.

Српско православно гробље у Братунцу снимљено 2. јануара 2005.

Рогатица, збег неколико десетина српских породица из мањих околних села које су избегле од муслиманског терора који је беснео у рогатичком крају и сакриле се у шуми **Водице**, недалеко од, по становништву мешовитог, села **Старчићи** (Срба 67, муслимана 56, Југословена 2), напао је **5. јула 1992.** велики број локалних наоружаних муслимана припадника Армије БиХ. Том приликом ухваћено је, убијено и масакрирано седам цивилних лица српске националности. Посебном монструозном злостављању, које није умесно описивати, изложена су деца и супруга покојног Миломира Обрадовић. Напад на српски збег извршен је из правца муслиманског села Дуб. Тела седам масакрираних и раскомаданих

**Масовни злочини муслиманских и хрватских снага над Србима,
1992 – 1995.**

покојника остала су више од месец дана непокопана, изложена летњој жеги, животињама и распадању.

Жртве: 1) Миломир (Перо) Обрадовић, 1949; његова супруга 2) Зорка (Саво) Обрадовић, 1959. син 3) Дарко (Миломир) Обрадовић, 1977. и кћи 4) Данијела (Миломир) Обрадовић, 1974; 5) Драган (Бошко) Кусмук, 1960; 6) Миодраг (Радомир) Мотика, 1953; 7) Горан (Благоје) Перовић, 1965.

Крњићи, невелико планинско село Општине Сребреница у коме је српско становништво одувек имало апсолутну већину (муслимана 11, Срба 114), напали су, опљачкали и уништили **5. јула 1992.** припадници Армије БиХ са подручја Сребренице и муслиманских села околних општина. У нападу и пљачки активно су учествовали тзв. цивили, жене, деца и старци, мештани суседних муслиманских села. Том приликом, у највећем броју случајева, на свиреп начин убијени и масакрирани многи браниоци села и чланови њихових породица српске националности. Стока, живина, покретна имовина и пољопривредне алатке опљачкани и пренети у муслиманска села, а непокретна имовина: зграде, амбари, штале и остало разорени и попаљени. Исто су учинили и са православном црквом Свети Илија из 1921. године.

Жртве: 1) Лазаревић (Спасоје) Бобан, 1965; 2) Јовановић (Недељко) Средоје, 1947; 3) Јовановић (Борислав) Мирослава, 1939; 4) Димитријевић (Милош) Драгутин, 1961; 5) Тримановић (Петко) Раде, 1958; 6) Аксић (Новак) Српко, 1972; 7) Максимовић (Мирко) Радош, 1968; 8) Максимовић (Ристо) Миленко, 1942; 9) Милошевић (Остоја) Милош, 1961; 10) Милошевић (Зоран) Небојша, 1975; 11) Мићић Миља; 12) Парача Васо, 1912; 13) Симић (Марко) Илија, 1912; 14) Симић (Милисав) Вељко, 1953; 15) Владић (Петар) Влајко, 1934. и 16) Вујић Сока, 1930.

6. до 10. ЈУЛ 1992.

Кукавице, претежно муслиманско село (Срба 14, муслимана 454, Југословена 5, осталих 8, Хрвата 1), односно српски заселак Међустијене у Општини Рогатица. Жртве злочина су преостали малобројни мештани овог села српске националности, који су наивно, верујући својим комшијама, остали да и даље живе у муслиманском окружењу, коначно су изложени погрому од **6. до 10. јула 1992.** Покољ српског становништва извршили су муслимани из Кукавица и неколико суседних села, припадници оружаних формација, Рогатичке бригаде, Армије БиХ. Тога дана у својим кућама убијено је више мештана српске националности, а њихова

**Масовни злочини муслиманских и хрватских снага над Србима,
1992 – 1995.**

покретна имовина: стока, скромне резерве хране и живина истог дана опљачкани, стамбене и остале зграде домаћинства: стаје, кошеви, свињци, и др. спаљени.

Жртве: 1) Вито (Милош) Гојковић, 1946; 2) Дана (Илија) Хелета, 1928; 3) Босилка (Симо) Комљеновић, 1933. и њен супруг 4) Винко (Нико) Комљеновић, 1932; 5) Бранислав (Станоје) Милутиновић, 1951; 6) Љубомир (Богдан) Недић, 1957; 7) Младен (Драго) Обрадовић, 1971; 8) Стојка (Милан) Перковић, 1944; 9) Предраг (Стојан) Перковић, 1974.

7. ЈУЛ 1992.

Горња Пресјеница (Општина Трново-Сарајево) мало и сиромашно српско село (Г. Пријесница: Срба 35, Југословена 3) напале су јединице Армије БиХ **7. јула 1992.** Истог дана нападнут је и српски део села Доња Пресјеница у коме муслимани у односу на Србе чине нешто већи број становника (Срба 53, муслимана 81, Југословена 7). При нападу на Горњу и српски део Доње Пријеснице убијен велики број лица српске националности, а већина жртава је масакрирана на веома суров начин: хладним оружјем, ножем, тупим предметом, чак и одсецањем главе. Неки су спаљени. Муслимански терор трајао је неколико наредних дана. Остали мештани ова два блиска села похватани су и отерани у логоре који су се налазили на подручју града Сарајева у суседним муслиманским селима. Ту су били изложени новим дуготрајним мучењима и страдањима. Српска имовина, храна и стока, опљачкани су и пренети у муслиманска села, а стамбене зграде и остали објекти попаљени и разорени.

Жртве: 1) Јанко (Богдан) Поповић, 1913; 2) Мирко (Данило) Шеховац-Лола, 1926, инвалид, непокретан и његова супруга 3) Танкосава (Никола) Шеховац, 1924; 4) Коста (Глигор) Шеховац, 1906. и његова супруга 5) Јованка (Божо) Шеховац, 1909; 6) Савка (Ристо) Љубоја, 1908; 7) Мирко (Илија) Крављача, 1908. и његова супруга 8) Коса (Васо) Крављача, 1926; 9) Душан (Вељко) Цвијетић, 1933. и његова супруга 10) Зора (Неџо) Цвијетић, 1933; 11) Милош (Божо) Цвијетић, 1909, његов син 12) Винко (Милош) Цвијетић, 1933. и Винкова супруга 13) Драгица (Љубо) Цвијетић, 1932; 14) Драгица (Тодор) Цвијетић, 1912; 15) Аранђија (Марко) Штака, 1925. њена кћерка 16) Дана (Жарко) Штака, 1963; 17) Данило (Станиша) Пуцар, 1913; 18) Раде (Перо) Шеховац, 1940; 19) Дошло (Саво) Момчило, 1954; 20) Лазар Поповић, 1904; 21) Душан Шиљековић; 22) Драган (Јово) Вукомановић, 1930; 23) Саво (Петар) Клепић, 1948.

8. ЈУЛ 1992.

Сарајево, градско насеље **Велешићи**. Злочин се догодио **8. јула 1992.** када су легални органи муслиманске власти у овом граду, руководиоци и припадници Центра службе безбедности Сарајево, полицијске станице на Мариндвору, присилно и наоружани провалили у стан и том приликом у подневним часовима, у време ручка, за трпезом, убили шест чланова познате, имућне и угледне српске породице Ристовић. Према изјави комшија убице су дуже време пратиле кретање жртава и чекале тренутак када ће се што више Ристовића наћи у кући на окупу. Образложење убица била је лаж да су чланови ове породице ноћу давали светлосне сигнале војницима Републике Српске и њиховој артиљерији.

Жртве:1) Обрен (Светозар) Ристовић, 1955. угледан пољопривреник, његов брат 2) Петар (Светозар) Ристовић, 1950. раније запослен у "Босна-лијеку" и народни посланик у Скупштини БиХ, сестра 3) Босилка (Светозар) Ристовић, 1960. запослена у предузећу "Астра", њихова мајка, болесна и парализована 4) Радосава (Гојко) Ристовић, 1925. и рођаци 5) Мила (Гојко) Ристовић, 1932. и 6) Данило (Тодор) Ристовић, 1978. Свих шест жртава сахрањено у три засебне гробнице на сарајевском гробљу "Лав".

Локације неоткопаних гробних места на гробљу Лав у Сарајеву.

На сарајевском гробљу Лав 24, 26, 27. и 30. октобра 2000. г. ексхумирана су тела 41 Н.Н. особе.

Граховиште (Општина Вогошћа-Сарајево), још један веома тежак злочин у овом претежно српском селу догодио се у кући

**Масовни злочини муслиманских и хрватских снага над Србима,
1992 – 1995.**

Остоје Сикираша **8. јула 1992.** када су убијене три старије женске особе из породице Сикираш и шест, такође невиних цивилних лица из породице Владушић. Они су због сталних претњи и прогона припадника Првог корпуса Армије БиХ, побегли из својих кућа у нади да ће наћи сигурније уточиште код Обрена Сикираша. Сличан злочин у овом селу се догодио и неколико месеци раније, 4. маја 1992. И тада су, поред осталих, највише страдали чланови ове две српске породице.

Жртве: 1) Зорка Сикираш, 1937; 2) Стана (Ђорђо) Сикираш, 1935; 3) Танкосава (Владо) Сикираш, 1920; 4) Вукица Владушић, 1951; 5) Јово (Ристо) Владушић, 1920; 6) Милош Владушић, 1929; 7) Радослава Владушић, 1934; 8) Радован Владушић, 1945; 9) Лука Владушић.

Групе скелета у једној од просторија у разорене куће Остоје Сикираша, ексхумирани 8-9. маја 2001.

9. ЈУЛ 1992.

Штавањ, мало и сиромашно српско село (Срба 55) у Општини Рогатица, **9. јула 1992.** напале су оружане јединице Армије БиХ. У нападу су учествовали локални муслимани из околних села и села из суседних општина. Напад на Штавањ само је један у низу напада на српска насеља овог дела Подриња и покушају коначног изгона српског становништва у Србију. Током напада убијена су три лица

**Масовни злочини муслиманских и хрватских снага над Србима,
1992 – 1995.**

српске националности, а више њих рањено. Имовина мештана села Штавањ је опљачкана и разорена.

Жртве: 1) Илија (Манојло) Павловић, 1958; 2) Момир (Мило) Павловић, 1965; 3) Милан (Ристан) Ристановић, 1953.

10. ЈУЛ 1992.

Жеравац, село са измешаним становништвом у Општини Дервента напале су веома бројне снаге Армије БиХ **10. јула 1992.** Ово није једини случај да муслиманске и хрватске оружане формације по други пут нападају неко српско село или српски део у селу са измешаним становништвом. Српско становништво села Жеравац страдало је и приликом истоветног напада 9. маја 1992. Тада су нападнути и Лужани Босански, а у ова два села истог дана убијено је више лица српске националности. Поред људских поднети су и велики материјални губици.

Жртве: 1) Перо (Рајко) Марић, 1944; 2) Милорад (Недељко) Китоњић, 1961; 3) Радивоје (Саво) Балешевић, 1953; 4) Триво (Богдан) Ђукић, 1971; 5) Рајко (Ђорђе) Гостић, 1955; 6) Драган (Илија) Нединић, 1969; 7) Станмир (Живојин) Душанић, 1962; 8) Глигор (Раде) Дуговић, 1964.

Коњиц (град у коме је било: Хрвата 3050, Муслимана 6678, Срба 2549, Југословена 1209). После многих напада и почињених убистава по српским селима, разарања и пљачки српских породица у граду и околини, локални муслимани и Хрвати су **10. јула 1992.** починили нови монструозан, од времена Другог светског рата и усташких погрома, готово незапамћен злочин. У току ноћи заклали су два сина, малишане од пет и седам година, и њихове родитеље. Реч је о ликвидацији породице Ђуре Голубовића, инвалида, немоћног и непокретног човека који је знатан део живота провео у инвалидским колицима. У позним ноћним часовима жртве су извучене из стана, спроведене и убијене на обали Неретве, низводно и недалеко од града. Муслиманско-хрватске локалне општинске власти, без сумње налогодавци и саучесници, више дана, из непознатих разлога, крајње нехумано, нису дозвољавале да се тела покојника склоне са места егзекуције и покопају.

Жртве: 1) Ђуро (Перо) Голубовић, 1951; његова супруга архитекта 2) Власта Голубовић, 1958; њихови синови 3) Петар (Ђуро) Голубовић, 1985. и 4) Павле (Ђуро) Голубовић, 1987.

12. ЈУЛ 1992.

Сасе и Залазје, чисто српски заселак, за овдашње локалне брдско-планинске, услове доста великог села Обади припадају Општини Сребреница. Истовремено су их нападе муслиманске снаге из Сребренице на православни празник, **Петровдан, 12. јула 1992.** Напад на ова села извели су припадници Армије БиХ, углавном добровољци из муслиманских села овог краја. Залазје је уништено до темеља. Страдали су готово подједнако и браниоци и њихови најближи рођаци и пријатељи који су, уз помоћ малог броја добровољаца, покушали да одбране своје породице и имања. У више породица (Јеремић, Вујадиновић, Ракић...) у одбрани села изгинули су готово сви мушкарци. За разлику од Залазја Сасе се делимично одбранило. Срби које су похватили муслимани, најчешће је реч о рањеним и старијим особама, никада нису пронађени. Број рањених, заробљених и повређених лица српске националности надмашује број погинулих бранилаца и убијених цивила. Српска имовина, стока и храна у Залазју су опљачкани, спаљени и уништени. Центар села је опустошен и претворен у згариште. Оштећена манастирска црква Светих апостола Петра и Павла и спаљен конак. Српско гробље је оскрнављено и у доброј мери разорено. За многим лицима још увек се крајње безуспешно трага преко Међународног комитета Црвеног крста.

Жртве: 1) Јосиповић (Миладин) Иван, 1955; 2) Митровић (Војислав) Горан, 1970; 3) Симић Ђука, 1930; 4) Живановић (Благоје) Благоје; 1954; 5) Благојевић (Слободан) Душан, 1946; 6) Цвијетиновић (Драгомир) Радинка, 1952; 7) Цвијетиновић (Ранко) Иван, 1953; 8) Драгичевић (Тадија) Светислав, 1949; 9) Гиљевић (Милорад) Жељко, 1970; 10) Глигић (Десимир) Недељко, 1948; 11) Глигорић (Николе) Љубисав, 1962; 12) Гордић (Милош) Алекса, 1955; 13) Грујичић (Цвијетко) Јован, 1954; 14) Грујичић (Игњат) Станоје, 1946; 15) Илић (Милан) Слободан, 1946; 16) Илић (Сретен) Милисав, 1957; 17) Јеремић (Љубомир) Лука, 1927; 18) Јеремић (Милош) Ратко, 1969; 19) Јеремић (Ратко) Марко, 1965; 20) Јеремић (Ратко) Радован, 1963; 21) Лазаревић (Малиша) Милован, 1946; 22) Лазаревић (Станко) Момир, 1955; 23) Павловић (Александар) Бранислав, 1947; 24) Петровић (Југослав) Рајко, 1963; 25) Ракић (Борисав) Драгомир, 1957; 26) Ракић (Цвијетин) Светозар, 1951; 27) Ракић (Љубомир) Момчило, 1949; 28) Ракић (Љубомир) Миодраг, 1959; 29) Ракић (Момчило) Миле, 1966; 30) Симић (Гојко) Бранко, 1959; 31) Симић (Гојко) Петко, 1963; 32) Станојевић (Станко) Божо, 1966; 33) Станојевић (Гојко) Миладин, 1929; 34) Стјепановић (Светислав) Михаило, 1942; 35) Томић (Богољуб) Радивоје, 1950; 36) Тодоровић (Радивоје) Мирољуб, 1961; 37) Тубић (Радо) Миладин, 1955; 38) Васиљевић (Радован) Радисав, 1963; 39) Васиљевић (Радован) Радислав, 1965; 40) Вујадиновић (Живојин) Бошко, 1951; 41) Вујадиновић (Живојин) Васо, 1954; 42) Вујадиновић

**Масовни злочини муслиманских и хрватских снага над Србима,
1992 – 1995.**

(Богдан) Недељко, 1947; 43) Вујадиновић (Милован) Драгомир, 1947; 44) Вујадиновић (Славољуб) Милован, 1948; 45) Вујадиновић (Васо) Душан, 1940; 46) Зекић (Загорка) Милан, 1959; 47) Ћетковић (Спасоје) Вукашин (1938).

Петровдан 1995, помен српским жртвама села Залазје.

Биљача, доста велико, плодно подрињско муслиманско село, у приграничном подружју према Србији и СРЈ, (Хрвата 1, муслимана 629, Срба 17, Југословена 7) припада Општини Братунац. У овом селу су на **Петровдан, 12. јула 1992.** у заседи страдали углавном младићи из Братунца који су покушали да помогну селима Залазје и Сасе, суседним, брдским селима у сребреничкој општини. Њих су напали муслимани Сребренице, односно наоружани припадници Армије БиХ под командом бившег милиционера Насера Орића. Заседу поставили муслимани Биљаче и околних муслиманских села, припадници тзв. Подрињског одреда које је предводио Осман Малагић

Жртве: 1) Живковић (Ненад) Драгомир, 1970; 2) Живановић (Џвијетин) Јован, 1969; 3) Живановић (Драган) Миливоје, 1972; 4) Јокић (Иван) Божидар, 1968; 5) Јокић (Саво) Драгољуб, 1961; 6) Ковачевић (Андре) Бошко, 1969; 7) Митровић (Милојко) Недељко, 1965; 8) Перић (Милорад) Жељко, 1973; 9) Савић (Бранко) Миленко, 1968; 10) Савић (Лазо) Драган, 1953; 11) Спасојевић (Стјепан) Томо, 1956; 12) Ђокић (Неђо) Милан, 1967; 13) Андрић (Стојан) Мирослав, 1967; 14) Јокић Богдан;

**Масовни злочини муслиманских и хрватских снага над Србима,
1992 – 1995.**

Грбови жртвава заседе у Биљачи.

Загони, већ помињано село са великим бројем Срба, у Општини Братунац, претрпело је нови жесток напад припадника оружаних формација Армије БиХ, прикупљених из околних муслиманских насеља и Сребренице на **Петровдан, 12. јула 1992.** И тада, поново, као да им претходни напад од 5. јула није био довољно успешан, пљачкали су и разарали ово село и, притом, поново убили знатан број мештана српске националности. Од тада су Загони, бар док је рат трајао, за мештане српске националности коначно недоступни за боравак и живот, напуштени и опустели.

Жртве: 1) Димитрић (Милко) Милован, 1962; 2) Јовановић (Јаков) Миодраг, 1952; 3) Милошевић (Живојин) Душан, 1963; 4) Милошевић

**Масовни злочини муслиманских и хрватских снага над Србима,
1992 – 1995.**

Алекса) Ђорђо, 1934; 5) Милошевић (Бранко) Видосав, 1968; 6) Милошевић (Милко) Драгиша, 1963. и 7) Милошевић (Милко) Миодраг, 1970.

14. ЈУЛ 1992.

Зукићи, муслиманско село у Општини Коњиц, са малим бројем осталог становништва (муслимана 288, Хрвата 11, Срба 29). Малобројни Срби и њихова домаћинства у селу протерани су и уништени **14. јула 1992.** Акцију су припремили и извели припадници оружаних формација Армије БиХ регрутовани из самих Зукића и суседних муслиманских и хрватских села. Приликом напада страдало више лица српске националности, извесан број повређен ватреним оружјем и на друге начине, а сви похватани одведени су у хрватске и муслиманске логоре који су претходних месеци ницали на све стране по Херцеговини. Српска покретна имовина и сточни фонд су опљачкани, а стамбене и помоћне зграде разорене и попаљене. Срушена је и капела на православном гробљу.

Жртве: 1) Мара (Мирко) Ђорђић, 1924; 2) Софија (Данило) Ђорђић, 1930; 3) Анђа (Јован) Ђорђић, 1942; 4) Јеленко (Васо) Ђорђић, 1940.

*На православном гробљу у селу Зукићи 23. августа 2000. г.
ксхумирана су тела четири српске жртве.*

Сарајево, подручје урбаног дела града, Олимпијска улица, **14. јула 1992.** око 18 часова. По већ уходаној пракси да похапшене Србе везаних руку, а често и везаних очију у току превоза, доводе на линије раздвајања са српским оружаним снагама да би копали ровове и траншеје за потребе муслиманских оружаних формација, тако је и тог дана на војном камиону доведено пет везаних мушкараца. Реч је о затвореницима из логора за Србе који се

налазио у подруму зграде ЗАВНОБИХ-а. Затворенике из логора су доводили на линију раздвајања према српским положајима у насељу Неђарићи. Том приликом инсцениран је наводни напад са српских линија одбране који је послужио наоружаној муслиманској пратњи као повод да отвори ватру из лаког пешадијског наоружања и побије свих пет везаних затвореника. За овај подухват стражари били награђени громогласним аплаузом муслиманских жена и деце који су све то пратили са прозора својих станова. Неизвесно је да ли се зна гробница тих српских цивила. Сарајевске цивилне и војне власти су одавно специјализоване у скривању масовних гробница у којима се налази на хиљаде невино побијених српских жртава.

18. ЈУЛ 1992.

Лужани Босански, село мешовитег националног састава у Општини Дервента по други пут је нападнуто **18. јула 1992.** Напад су извеле непријатељске јединице и припадници Армије БиХ, који су насрнули на српски део овог села и почетком маја месеца (9. маја 1992). Поново су се на удару нашли мештани српске националности, српске куће и поготово имања. И у овом нападу Срби су имали значајне људске губитке. Поред седам убијених још више мештана су претрпели лакше и теже повреде нанете искључиво ватреним оружјем.

Жртве: 1) Драго (Перо) Брестовац, 1959; 2) Ђорђо (Станко) Веселиновић, 1961; 3) Слободан (Митар) Вукичевић, 1952; 4) Славиша (Јово) Ђурић, 1968; 5) Симо (Лазар) Секулић, 1959; 6) Ратко (Ново) Пензаловић, 1966; 7) Борисав (Перо) Пијетловић, 1968.

20. ЈУЛ 1992.

Ливно, градско насеље (Срба 1559, муслимана 3897, Хрвата 3473, Југословена 944, осталих 155) било је један од више градова-логора за Србе у БиХ. И поред гаранција за личну и имовинску сигурност и слободу кретања које су председници општина Ливно, Гламоч и Грахово почетком априла 1992. обећали својим грађанима, у Ливну су догађаји ишли супротним смером. Србима је забрањено да напуштају град и, готово истовремено, почела су масовна хапшења, отварање логора и убиства лица српске националности. Главну реч у томе имале су Хрватске ослободилачке снаге (ХОС). На саобраћајницама око града подигнуте су барикаде са наоружаним посадама. Убрзо се у логорима (ОШ "Иван Горан Ковачић" и "10. октобар", зграда "Главног стожера", полицијска

станица и суседна гаража) нашло на стотине Срба. У тим логорима је извршено и највише бестијалних егзекуција. Велики број Срба страдао је смрћу мученика. Истина, многи Срби и њихове породице у то време ликвидирани су тајно у својим кућама и становима. За велики број позатвараних Срба тортура је трајала месецима, а посебна трагедија се десила **20. јула 1992.** У том међувремену страдали су и православни верски објекти. Оштећена је црква Успење Пресвете Богородице, спаљен Парохијски дом, минирана Спомен-костурница српских жртава из Другог светског рата.

Жртве: 1) Јања Лаганин, 1932; 2) Анђа Јовић, 1952; 3) Шуњка Рајко, 1938. и његова супруга 4) Анђа Шуњка, 1938; 5) Војин Ковачевић; 6) Милан Ждеро. и његова сестра 7) Милена Лаганин, 1951; 8) Миленко (Гајо) Вијановић, 1945; 9) Илија Михајло, 1937. и његова жена 10) Милица Михајло, 1939; 12) Манојло Радета, 1939. и његова жена 13) Деса Радета, 1939; 14) Ненад (Томо) Покрајац, 1935; 15) Анђа Црногорац, 1930; 16) Илија Пажин и његов син 17) Драган Пажин; 18) Милица Тодоровић; 19) Миливоје Црногорац; 20) старац Стојан Пажин и његова супруга 21) старица Милица Пажин; 22) Александар Арнаут-Аца, 1952; 23) Милорад Црнчевић, 1935; 24) Веселин Митрајлић; 25) Рајко Рацо, 1939; 26) пензионер Мићо Пажин, 1910; 27) Мијо Радоја; 28) Миле Бајило; 29) старац Милан Пажин и његова жена 30) Милена Пажин; 31) Владо Митранић, 1938; 32) Ждеро (Томо) Милан, 1947; 33) Неџо Рожић; 34) Анђа Лагањин.

23. ЈУЛ 1992.

Јабука, месна заједница у Општини Србиње која обухвата више насеља (село Јабука има Срба 18, а муслимана 268; села Рачићи: Срба 46, без муслимана; Стојковићи: Срба 74, а муслимана 45; Подгрђе: Срба 65, без муслимана; Славичићи: Срба 32, а муслимана 53; Колаковићи: Срба 62, без муслимана; а ту су и засеоци настањени углавном српским народом: Модро Поље, Дражево, Љаљица, Подрид, Сочевићи, Подграб, Подстојана, Росуље, Скакавац, и др.). Сва насеља напали су истовремено **23. јула 1992.** припадници Армије БиХ, код Срба озлоглашених и познатих као "Зелене беретке", регрутовани у овој и суседним општинама. Нападу је претходило прецизно планирано и припремљено, а у току ноћи и извршено, опкољавање и затварање сваког српског насеља на подручју ове месне заједнице. Напад је извршен у раним јутарњим часовима у исто време на сва српска насеља месне заједнице Јабука. Последице сасвим неочекиваног муслиманског оружаног похода за локално српско становништво биле су равне катастрофи, пре свега због великог броја људских жртава, али и услед до тада непримљених материјалних губитака. Српска покретна имовина, скупљена летина и стока опљачкани су, а све остало спаљено и разорено. Исто се догодило и са верским

објектима. Опљачкана је, минирана и разорена српска православна црква Преображења Господњег. Том приликом убијена су, често на веома свиреп начин, многа лица српске националности:

Жртве: 1) Елез Вељко; 2) Иконић (Спасоје) Миладин из Славичића, 1922; 3) Марко (Милан) Мاستило из Подхрида, 1912; 4) Остоја (Коста) Ћосовић из Колаковића, 1930; 5) Обрен (Саво) Ћосовић из Колаковића, 1932; 6) Скакавац (Јово) Милован, 1917; 7) Симовић (Спасоје) Лазар, 1913; 8) Милош (Никола) Тривун из Росуља, 1918; 9) Анђелка (Маринко) Тривун из Росуља, 1925; 10) Софија (Шћепан) Ћосовић из Колаковића, 1931; 11) Боривоје (Саво) Ћосовић из Колаковића, 1927; 12) Мирко (Тадија) Ћосовић из Колаковића, 1932; 13) Ранко (Грујо) Симовић из Подстијена, 1967; 14) Миланко (Мирко) Капуран из Милотине, 1961; 15) Срето (Стојан) Драшко из Љаљице, 1965; 16) Миладин (Неђо) Ћосовић из Локава, 1927; 17) Раде (Симо) Мاستило, 1936; 18) Ковач (Милоје) Бенко из Љаљице, 1965; 19) Тривун (Петар) Радивоје из Колаковића, 1925; 20) Предраг (Неђо) Билинац из Подграба, 1971; 21) Радислав (Трифко) Мастило из Подхрида, 1956; 22) Миленко (Реља) Мастило из Подрида, 1964; 23) Милош (Никола) Вуковић из Колаковића, 1923; 24) Скакавац (Неђо) Раде, 1928; 25) Рајко (Момир) Бојат, 1968; 26) Јово Благојевић; 27) Скакавац Марко; 28) Зоран (Новица) Благојевић, 1970; 29) Марија (Никола) Скакавац, 1930; 30) Митар (Јанко) Скакавац, 1948; 31) Мимир (Млађен) Ђуровић, 1954; 32) Спасоје (Млађен) Ђуровић, 1949; 33) Радивоје (Ђорђе) Ђуровић, 1938; 34) Милка (Неђељко) Ковач, 1910; 35) Миломир (Миленко) Ковач, 1958; 36) Јока Стојановић, 1938; 37) Милка Шаровић, 1918; 38) Зорка (Јанко) Симовић, 1925; 39) Јаков (Илија) Шаровић; 40) Никола (Илија) Шаровић, 1914; 41) Јованка (Милан) Дрињак, 1960; 42) Драго (Марко) Стојановић, 1938.

24. ЈУЛ 1992.

Мртвица, велико српско село (Срба 843, Југословена 5, осталих 4) у Општини Лопаре, нападе су **24. јула 1992.** оружане формације Армије БиХ. У нападу су учествовали углавном муслимани и Хрвати из околних села ове и суседних општина. Приликом напада убијено је и рањено више лица српске националности. Многи од преживелих мештана заштиту су потражили у околним српским селима и општинском центру. Стамбеним и другим објектима нанесена је знатна материјална штета.

Жртве: 1) Миленко (Будимир) Станојевић, 1971; 2) Драгомир (Петко) Стевановић, 1964; 3) Трипун (Трифко) Стевановић, 1958; 4) Илија (Недељко) Максимовић, 1984.

20. и 25. ЈУЛ 1992.

Магашаћи, село у братуначкој општини напао је велики број наоружаних локалних муслимана припадника Армије БиХ, регрутованих са подручја општина Братунац, Сребреница и Власеница, два пута у кратком временском размаку од свега пет дана: **20. и 25. јула 1992.** год. Магашаћи су подељени на Доње и Горње Магашаће које готово у подједнаком броју насељавају Срби и муслимани (Срба 353, муслимана 292). Наведени напади извршени су само на српски део Магашаћа и суседну Хранчу. Том приликом је убијено осам мештана српске националности, од тога шест женских особа. Преживели српски становници напустили су село и нашли се у избеглиштву, углавном у РС, али и у Југославији. Српску покретну имовину и сточни фонд у највећој мери опљачкали су ненаоружани цивили који су у великом броју пристигли из околних муслиманских села. Стамбени и остали објекти домаћинства, као и друга непокретна имовина у власништву Срба, разорени и спаљени.

Жртве: 1) Илић (Душан) Љиљана, 1975; 2) Илић (Марко) Зорка, 1947; 3) Илић (Милорад) Миленија, 1944; 4) Илић (Петар) Љубинка, 1952; 5) Илић (Радомир) Марјан, 1963; 6) Милановић (Милош) Љубица, 1929; 7) Поповић (Перо) Благоје, 1907; 8) Поповић (Ристо) Лепосава, 1919.

23. ЈУЛ 1992.

Јамнићи, мало насеље у Општини Србиње, нападнуто је **23. јула 1992.** и том приликом убијено је више недужних цивилних лица српске националности. Препад и убиства извршили су припадници оружаних формација Армије БиХ, углавном регрутовани из муслиманских села овог дела подриња: Фоче, Чајничка, Вишеграда, Горажда. По освајању села муслимани су опљачкали српску имовину, стоку одвели у своја села, а стамбене и остале објекте домаћинства разорили и попалили. Преживели мештани, од којих многи са повредама, једва су се спасли и без игде ичега пребегли у Србиње и околна насеља која се налазе под влашћу Републике Српске, а не мали број њих преко Дрине у СР Југославију.

Жртве: 1) Илија (Митар) Ковач, 1945; 2) Перо (Ђорђе) Дубовина, 1925; 3) Милан (Микајло) Голубовић, 1963; 4) Ново Голубовић; 5) Драган Голубовић; 6) Милорад Голубовић; 7) Његош (Стојан) Савић, 1970; 8) Пејка Голубовић; 9) Милорад (Шћепан) Елез, 1932; 11) Драган (Спасоје) Елез, 1967; 12) Ново (Спасоје) Елез, 1979; 13) Драган (Милан) Шолаја, 1973.

25. ЈУЛ 1992.

Хранча, претежно муслиманско село у непосредној близини Братунца (муслимана 545, Срба 152). На српски део села неочекивано је извршен веома жесток напад, као и на суседно село Магашећи, **25. јула 1992.** у 13,30 часова док су се мештани налазили у пољима и обављали уобичајене летње пољопривредне послове. Приликом напада и упада у село убијено је и рањено више цивилних лица српске националности. Поред тога, Срби су протерани из села, а њихова покретна имовина опљачкана, непокретна спаљена и уништена. Тиме је прекинут саобраћај за Србе на веома значајној релацији: Братунац-Кравица. У нападу учествовали муслимани Хранче и њихови саборци из осталих околних муслиманских села са подручја општина Братунац, Власеница и Сребреница, припадници оружаних формација Армије БиХ.

Жртве: 1) Мирковић (Живорад) Љубица, 1942; 2) Ђуричић (Никола) Цвијетин, 1930; 3) Јокић (Стојана) Момчило, 1928; 4) Живана (Мирко) Лукић, 1944; 5) Марко (Јаков) Мићић, 1949; 6) Илија (Радисав) Мићић, 1949; 7) Достана Цвјетиновић; 8) Станимир (Саво) Митровић, 1938. који је наредних дана подлегао повредама.

27. јула до 3. августа 1992.

Рогој, општина Трново-Сарајево, географски локалитет, брдски превој на путу између сарајевског Трнова и Доброг Поља у Општини Калиновик, који су муслимани више пута нападали и, по освајању, у заседама сачекивали Србе који су бежали из трновских села. Највише убистава која су починили припадници Армије БиХ у нападима и заседама на овом месту, извршено је у раздобљу **од 27. јула до 3. августа 1992.** Након освајања овог стратешки значајног превоја и пресецања саобраћајнице у окружењу, са више српских насеља нашао се ту и градић Трново. Ускоро су и Трново освојиле муслиманско-хрватске оружане снаге, односно Армија БиХ. Тада су поново за српско становништво ове општине наступили дани терора, убистава и прогона. Бежећи пред нападом муслиманске и хрватске војске многи мештани насеља: Киселица, Бистрочај (25 становника српске националности), Широкари, Врбовник (Срба 50, муслимана 3) и Тошићи (Срба 356, Хрвата 1 и муслимана 11) су убијени су у својим селима или при бегству за Калиновик у заседи на Рогоју. Остали, који су том приликом похватани, страдали су у затворима и логорима. Њихове муке у логорима кроз које су прошли представљају посебну страницу голготе Срба ове сарајевске општине. (Први логор који је организован за Србе похватане на Рогоју налазио се у селу Дејчићи. Ту су доживели и прва тешка, али

**Масовни злочини муслиманских и хрватских снага над Србима,
1992 – 1995.**

не и последња злостављања.) Као и у осталим нападима на поједина српска села и у овом случају страдале су, што се лако уочава, многе комплетне породице. У Трнову је разорена и српска православна црква, која је као и увек делила судбину свог народа, а њен свештеник, покојни Недјељко Поповић, окончао је живот смрћу мученика. Ексхумација страдалих на Рогоју извршена је тек након годину дана, 23. јула 1993.

Жртве: 1) Илија (Петар) Вишњевац, 1950; 2) Тодор (Петар) Вишњевац, возач санитарних кола, 1939; 3) Стана (Маринко) Вујичић, 1953. медицинска сестра; 4) Милан (Млађен) Влашки, 1922; 5) Мирјана Голијанин, 1935; 6) Првослав (Милорад) Драговић, 1972; 7) Славко (Гојко) Драшковић, 1945; 8) Велимир (Реља) Ждрале, 1952; 9) Данило (Љубо) Јокић, 1934; 10) Милан (Јово) Мандић, 1958; 11) Драган (Милинко) Симић, 1960; 12) Васо (Мирко) Бјелица, 1933. и његова супруга 13) Боса (Алекса) Бјелица, 1927; 14) Цвија (Љубо) Орлић-Трговчевић, 1918; 15) Стана Витковић (дев.Обућина), 1925; 16) Млађен (Љубо) Влашки, 1945; 17) Тодор (Љубо) Поповић, 1922; 18) Јово (Саво) Трговчевић, 1928; 19) Данило (Ђуро) Милошевић, 1914; 20) Неђо (Јово) Арсенијевић, 1911; 21) Павле (Ристо) Трговчевић, 1933; 22) Светозар (Никола) Поповић, 1920; 23) Јања Голијанин; 24) Стака (Војко) Поповић, 1919; 25) Анђа (Јово) Лале, 1907; 26) Јованка (Спасоје) Голијанин, 1919; 27) Госпава Влашки, 1922; 28) Спасоје (Перо) Голијанин, 1914; 29) Перса (Божо) Голијанин, 1921; 30) Никола (Урош) Голијанин, 1920; 31) Петар (Урош) Голијанин, 1921. и његова супруга 32) Милка (Обрен) Голијанин, 1928; 33) Радојка Поповић, 1921; 34) Јања (Перо) Мојевић (дев. Радовић), 1902; 35) Митра (Никола) Тимотије, 1908; 36) Милан (Ђорђе) Аксентић, 1908; 37) Драго (Илија) Голијанин, 1906; 38) Цвијета (Симо) Елез, 1920; 39) Перо (Милан) Елез, 1920; 40) Гојко (Никола) Бадњар, 1954; 41) Данило (Васо) Лаловић, 1933; 42) Радомир (Јово) Трговчевић, 1955; 43) Дарко (Неђо) Парезанин, 1963; 44) Спасоје (Светозар) Поповић, 1940; 45) Перо (Никола) Поповић, 1950; 46) Миле (Жарко) Пржуљ, 1957; 47) Драган (Маринко), Бјелица, 1967; 48) Неђо (Алекса) Вељковић, 1951; 49) Никола (Видо) Поповић, 1937; 50) Коста (Грујо) Пржуљ, 1968; 51) Рајо Говедарица; 52) Радоје (Благоје) Станковић, 1947; 53) Душан (Митар) Бадњар, 1953; 54) Станко (Раско) Вишњевац, 1956; 55) Жељко (Дејан) Копривица, 1964; 56) Жељко (Слободан) Миликић, 1971; 57) Мирослав (Сретеније) Миросавић, 1972; 58) Милан (Миле) Павловић, 1958; 59) Милосав (Радослав) Пржуљ, 1960; 60) Раде (Војин) Пухало, 1967; 61) Јанко (Крсто) Сладоје, 1969; 62) Спасоје (Никола) Говедарица, 1956; 63) Неђо (Алекса) Вељковић, 1951; 64) Милојко (Миладин) Дробњак, 1953.

Слатина, једно од релативно већих села у Општини Србиње настањено углавном муслиманима (Срба 57, муслимана 278). Злочин се догодио у већ углавном напуштеном српском делу села

**Масовни злочини муслиманских и хрватских снага над Србима,
1992 – 1995.**

27. јула 1992. У овом муслиманском нападу ножевима и тупим предметима, у својим кућама, највероватније ноћу, тихо су ликвидирани четири особе српске националности. Напад су извршили припадници полицијских или војних формација Армије БиХ, највероватније мештани из овог или неког од суседних села. После пљачке, кућа Јанковића спаљена са телима покојника који су у њој побијени.

Жртве: 1) Милан Зечевић, 2) Дејан (Видоје) Малиш, 1955; 3) Марко Вилотић и брачни пар 4-5) Јанковић.

29. ЈУЛ 1992.

Прелјућа, у Општини Србиње. Ово село су напале и добрим делом окупирале **29. јула 1992.** муслиманске оружане снага, из састава Прве дринске бригаде, регрутованих са подручја Србиња, Рогатице, Горажда и муслиманских насеља осталих суседних општина, припадника Армије БиХ. Том приликом, попут скоро заборављених муслиманских усташких кољашких похода из времена Другог светског рата, масакрирано је девет цивила српске националности. Тела покојника су после масакра поливена бензином и спаљена. Нападаци и њихови стални пратиоци и саучесници у таквим акцијама, цивилно муслиманско становништво околних села, опљачкали су и уништили имовину жртава.

Жртве: 1) Милан (Ратко) Фундуп, 1964; 2) Милан (Симо) Матовић, 1934; 3) Владимир (Миле) Радовић, 1961; 4) Славиша (Петко) Дракул, 1965; 5) Рајко (Стојан) Секуловић, 1961; 6) Митар (Вучић) Брковић, 1938; 7) Милован (Лазар) Матић, 1936 и 8) Божидар (Обрен) Давидовић, 1940; 9) Радош (Ђоле) Патић, 1950.

МАСОВНИ ЗЛОЧИНИ ЈУЛА 1993.

Приредила: Драгана Гавриловић

1. ЈУЛ 1993.

Возућа, село у Општини Завидовићи, доживело је још један, такође изненадан, напад извршен иза линија, односно у позадини српске територије који је **1. јула 1993.** извела нека муслиманска диверзантско-терористичка оружана формације из састава, највероватније, Другог корпуса Армије БиХ на рубне српске засеоке. Село Возућа и планина Озрен, односно српска одбрана на том подручју, све време рата били су мета честих офанзива, али увек и неосвојиви приликом напада бројних бригада Првог (Сарајевског), Другог (Тузланског), Трећег (Зеничког) и Седмог (Травничког) корпуса Армије БиХ. Зато су, у недостатку других решења и могућности, прибегавали убацивању мањих специјално увежбаних група састављених од бораца који су познавали терен и на препад упадали у насеље, сејали смрт и разарали све на шта наиђу. Тим упадима настојали су да дестабилизују одбрану, унесу пометњу и застраше цивилно становништво. Међутим, ни та тактика није омогућила муслиманским оружаним формацијама неки значајнији војни успех, али је сваки упад, на жалост, проузроковао страдање цивилног српског становништва. Тако је било и приликом овог напада.

Жртве: 1) Благоје (Марко) Достанић, 1925; 2) Срето (Стојан) Пашалић, 1947; 3) Јована Павловић-Јока, 1921; 4) Миља Павловић, 1935. и њен супруг 5) Жарко (Милан) Павловић, 1933.

МАСОВНИ ЗЛОЧИНИ ЈУЛА 1994.

Приредила: Драгана Гавриловић

25. ЈУЛ 1994.

Јаворак, велико село настањено углавном мештанима српске националности (Срба 1288, Хрвата 1, Југословена 5) у Општини Скендер Вакуф, нападнуто **25. јула 1994.** Напад на село извршила неке од већих оружаних формација Армије БиХ. Циљ муслиманске акције је био окупација села, убиства, хапшење и протеривање лица српске националности. У току напада је убијено пет, а лакше и теже повређено више од двадесет мештана. Оштећени су и у доброј мери опљачкани многи приватни стамбени и привредни објекти.

Жртве: 1) Чедо (Митар) Миловановић, 1959; 2) Теодор (Марко) Пеленгић, 1950; 3) Зоран (Вид) Смиљанић, 1963; 4) Јово (Милан) Вујиновић, 1945; 5) Недељко (Никола) Вујиновић, 1950.

Одговорни за злочин: Стипе (Фране) Илиновић, 1942; Драшко (Мирослав) Маџаревић, 1966; Илија (Тадија) Гргић, 1967; Фрањо (Тадија) Иџановић, 1962; Драго (Иво) Мијатовић, 1971; Драго (Славко) Пејазић, 1972; Слободан (Иво) Томаш, 1973; Виктор (Петар) Чакарић, 1949; Сафет (Назиф) Имамовић, 1952; Касим (Халил) Дивовић, 1936, и др.

МАСОВНИ ЗЛОЧИНИ ЈУЛА 1995.

Приредила: Драгана Гавриловић

7. ЈУЛ 1995.

Сарајево, Алипашино Поље, Општина Нови Град. Злочин се догодио **7. јула 1995.** када су у свом стану убијена три лица српске националности. Убиства су извршили униформисани припадници војних или полицијских формација муслиманског дела града Сарајева. Жртве су од давних дана биле припадници адвентистичке вероисповести и никада нису узимали учешћа ни у вербалним сукобима. И у овом случају поновила се стара пракса муслиманских власти. Оне су жртве својих злочина веома често приписивале дејству српске артиљерије и српских снајпериста. Тако је било и код убиства ове породице. Убијени су у стану на коме ни прозори нису поломљени, али су, по налазима муслиманских власти, страдали од српске гранате. Жртве су ексхумиране након више од четири године, 13.10.1999. из масовне гробнице на градском гробљу ЛАВ. Резултати обдукције требало би да се и данас налазе у сарајевском Окружном тужилаштву.

Жртве: 1) Божо (Миливоје) Ђорем, 1957, његова супруга 2) Хема (Ристо) Ђорем, 1965. и њихова петогодишња кћи 3) Магдалена (Божо) Ђорем, 1990.

15. на 16. ЈУЛ 1995.

Баљковица, једно од релативно великих села у подрињској Општини Зворник, нашло се у току ноћи **15. на 16 јули 1995.** на жестоком удару 28. или Сребреничке дивизије Другог корпуса Армије БиХ. Веома јаке муслиманске снаге, према процени око 15000 бораца, после изгона из Сребренице, покушале су да се преко српских села и српске територије пробију до Тузле. На правцу пробоја је та огромна, избезумљена и бесна војничка маса уништавала све пред собом. Многи мештани из српских села, па и из самог града Зворника, спас су покушавали да нађу бекством преко Дрине у суседни Мали Зворник и околна села у Србији.

Жртве: 1) Гојко (Јован) Кулић, 1954; 2) Зоран (Борисав) Стојкић, 1959; 3) Петар (Драгомир) Батић, 1939; 4) Милан (Вељко) Јакшић,

**Масовни злочини муслиманских и хрватских снага над Србима,
1992 – 1995.**

1965; 5) Славко (Мићо) Катић, 1968; 6) Саво (Ђорђе) Аћимовић, 1955; 7) Зоран (Стево) Томић, 1960; 8) Радо (Василије) Томић, 1970; 9) Горан (Душан) Готовац, 1973; 10) Василије (Миливој) Делић, 1941; 11) Љубиша (Слободан) Јеркић, 1964; 12) Анто (Јован) Милошевић, 1961; 13) Бошко (Момчило) Алексић, 1960; 14) Славко (Слободан) Драгић, 1963; 15) Душан (Слободан) Николић, 1957; 16) Мићо (Радивој) Перић, 1967; 17) Миленко (Милан) Радић, 1964; 18) Гојко (Лазар) Симић, 1952; 19) Драган (Драгомир) Стевановић, 1971; 20) Петар (Рајко) Тијанић, 1937; 21) Цвијетин (Илија) Николић, 1951; 22) Рајко (Добросав) Смиљанић, 1966; 23) Драган Милићевић, 1975.

27. ЈУЛ 1995.

Роре су чисто српско и релативно велико село (Срба 203) у Општини Гламоч. Мештани и њихова имовина страдали су у току познате хрватске офанзиве **27. јула 1995.** и окупације пограничног дела Републике Српске и БиХ. Приликом упада у село, хрватски војници су убили четири старице српске националности. То су биле и једине особе у Рорама које су сматрале да не треба да напуштају своје куће и беже у непознато. Наивно су веровале да права војска не убија цивиле, поготово не жене или старије особе које се једва држе на ногама. Своју наивност платиле су својим недужним старачким животима. Хрвати су немилосрдно убијали све што се креће и што је српско. Остало су пљачкали, разарали и пустошили до те мере да нико од мештана није могао ни да помисли на повратак. Проваљена је, оскрнављена и опљачкана српска православна црква.

Жртве: 1) Милица (Јован) Роквић, 1910; 2) Стеванија Срдић, 1904; 3) Стана (Васо) Роквић, 1911. 4) Милица (Марко) Роквић, 1926.

28. ЈУЛ 1995.

Шумањци, Општина Гламоч (238 лица српске националности). Село је страдало у нападу и окупацији овог дела територије Босанске крајине и Републике Српске. Напад су извршиле оружане формације Републике Хрватске и Армије БиХ **28. јула 1995.** Приликом уласка непријатељских оружаних јединица у село убијено је више, углавном старијих особа које су, верујући да ником нису ништа нажао учинили, остале на својим имањима и у својим кућама. Нападач је поубијао, попалио и разорио све што се затекло у селу. Иза оваквих хрватских похода није се могла наћи жива српска глава.

**Масовни злочини муслиманских и хрватских снага над Србима,
1992 – 1995.**

Иза хрватских убица, пљачкаша и паликућа остало је празно, пусто и опљачкано село у коме више није било услова за живот.

Жртве: 1) Ана (Петар) Бошњак, 1915; 2) Лазар (Давид) Козомара, 1936; 3) Мила Козомара, 1924; 4) Јелка Радумило, 1922; 5) Мара Радумило, 1924; 6) Лука Радумило, 1922.

Халапић (Срба 427, Хрвата 1, Југословена 1, осталих 1), српско село у, према Хрватској, приграничној српској Општини Гламоч нападнуто је у познатој, раније већ поменутој, дуго припреманој летњој офанзиви хрватских оружаних снага на пригранична насеља Босанске крајине, и окупирано **28. јула 1995.** Сва цивилна лица српске националности која су остала у селу, реч је о три старије болешљиве и непокретне женске особе, убијена су. Покретну имовину, пољопривредну опрему и стоку коју су затекли у селу, Хрвати су опљачкали, а потом све што се није могло искористити и однети разорили и попалили. И у овом селу иза нападача је остала само пустош.

Жртве: 1) Милица Ћурковић, 1925; 2) Ана Јанковић, 1920; 3) Ружица Јанковић, 1924.

Петрово Врело, још једно српско планинско село (Срба 135) у гламочкој Општини, које је страдало у току оружаног напада и окупације хрватских оружаних формација **28. јула 1995.** И у овом случају жртве су искључиво старија лица, цивили, српске националности. Убијени су, као и остали њихови сународници, само зато што су Срби. И у Петровом Врелу је опљачкано и уништено све што би мештанима могло бити од помоћи да опстану, ако остану живи или се после изгона поново врате на своја огњишта.

Жртве: 1) Милош (Никола) Ракуљ, 1914; 2) Јања Радоја, 1910; 3) Божо (Митар) Радоја, 1915.

Зајаруга, српско село у Општини Гламоч (Срба 227). Овај датум, **28. јули 1995,** уторак, вероватно је најтрагичнији дан у новијој прошлости Општине Гламоч. Срби су истерани из града и свих својих села. Хрвати су после Хитлерове творевине Независне Државе Хрватске, и преко пола века живота у слободи, поново, сада под вођством Фрање Туђмана, кренули да по босанској Крајини убијају Србе зато што су Срби. И у овом селу остале су само старе, углавном болесне и немоћне, особе. Остале су на своме можда и из пркоса. Старци Зајаруге, као и осталих села у која је наступала хрватска војска, знали су из искуства стеченог у младости током Другог светског рата, шта могу да очекују кад наоружани Хрвати или

**Масовни злочини муслиманских и хрватских снага над Србима,
1992 – 1995.**

муслимани дођу у српско село. То им се и догодило. И од њихових кућа и имања остали су само трагови.

Жртве: 1) Босиљка Радоја, 1916; 2) Јелка Тривуновић, 1905; 3) Урош (Вукосав) Тривуновић, 1905.